

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu),

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liubovi Ardeleanu împotriva lui Artemii Ardeleanu cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-331/23
NR. PIGD 2-17124153-01-2ra-27022023)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023.
Invocarea declarativă a prevederilor art.432 alin. (1), (2) lit. a), b),c),d),alin.(3) lit. d) din Codul de procedură civilă la caz nu constituie temei de admisibilitate a recursului. Dezacordul recurenteii cu actele judecătorești nu constituie temei de casare a acestora.

Judecătoria Ungheni, jud. M. Ulinici,
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Sîrbu, A. Braga, M. Guzun,

19 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul declarat de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu),

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 31 martie 2017, Liubovi Ardeleanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Artemii Ardeleanu, solicitând partajul averii comune devălmașe situate în r-nul xxxxx, sat. xxxxx, număr cadastral xxxxx, constituită din terenul aferent construcției și construcția (casa de locuit), în două părți egale, atribuind fiecărui a câte $\frac{1}{2}$ cotă-parte. La fel, a solicitat dispunerea efectuării unei expertize tehnice de către OCT Nisporeni în vederea evaluării bunului imobil, precum și efectuarea expertizei privind determinarea variantelor de partaj a bunului imobil.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, la xxxxx a încheiat căsătoria cu pârâtul Artemii Ardeleanu. Împreună au un copil comun, care a atins vârsta majoratului.

3. Totodată, a menționat că pe parcursul căsătoriei împreună cu pârâtul au construit casa de locuit cu număr cadastral xxxxx, situată în r-nul xxxxx, sat. xxxxx, a cărei partajare a solicitat, atribuind fiecărui câte $\frac{1}{2}$ cota-parte.

4. Reclamanta a afirmat că viața în comun cu pârâtul a eșuat. Deseori nu găseau soluții comune în privința problemelor cotidiene de familie, din cauza comportamentului agresiv al pârâtului, ceea ce a dus la destrămarea familiei. Pârâtul se comporta agresiv și o alunga din casa de locuit, construită în comun. Pârâtul s-a aflat mulți ani în Federația Rusă la muncă, iar reclamanta împreună cu fiul au construit casa.

5. De nenumărate ori a solicitat pârâtului partajarea averii benevol, însă au rămas fără răspuns cerințele, motiv pentru care a înaintat acțiunea.

6. Prin încheierea din 31 mai 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Nisporeni, s-a dispus efectuarea expertizei în construcție, fiind suspendat procesul civil până la prezentarea raportului de expertiză.

7. Prin încheierea din 09 octombrie 2019 a Judecătoriei Ungheni s-a reluat procesul în prezenta cauză civilă, drept urmare a parvenirii la 07 octombrie 2017 a raportului de expertiză nr. 1950-1957 din 18 septembrie 2019.

8. Prin cererea depusă ulterior, partea reclamantă a concretizat pretențiile și a solicitat partajul averii comune devălmașe situate în r-nul xxxxx, sat. xxxxx, număr cadastral xxxxx, constituită din terenul aferent construcției și

construcția (casa de locuit), în două părți egale, atribuind fiecăruia a câte ½ cotă-parte, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 1950-1957 din 18 septembrie 2019, după cum urmează: Liubovei Ardeleanu - partea I de partaj a bunului imobil cu număr cadastral xxxxx, formată din: odaia nr. 1-bucătărie-suprafața de 14.8 mp; odaia nr.2-baie -suprafața de 5.2 mp; odaia nr. 3-camera de locuit - suprafața de 15.6 mp; odaia nr. 7-cu suprafața de 12.8 mp; WC-lit. 02, șura lit. 03, suprafața interioară 48.4 mp. Terenul cu număr cadastral xxxxx să fie partajat conform variantei de partaj, atribuind Liubovei Ardeleanu partea I cu suprafața de 0.11075 ha, sectorul de teren marcat de punctele 1-17-16-15-14-13-12-11-10-21-19-18-1; lui Artemii Ardeleanu -partea II de partaj a bunului imobil, număr cadastral xxxxx, suprafața de 49.0 mp, formata din: odaia nr. 4-suprafața de 21.1 mp; odaia nr. 5-suprafața de 16.7 mp; odaia nr. 6-coridor - cu suprafața de 11.2 mp, beci- suprafața de 14.6 mp. Terenul cu număr cadastral xxxxx să fie partajat potrivit variantei de partaj, atribuind lui Artemii Ardeleanu Partea II, cu suprafața de 0.1108 ha, sectorul de teren marcat de punctele 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-21-20-19-18-1. La fel, a solicitat încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei în mărime de 6 000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Ungheni, corectată prin încheierea din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Ungheni, s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Liubovi Ardeleanu împotriva lui Artemii Ardeleanu cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, încasarea cheltuielilor de judecată privind efectuarea expertizei în sumă de 6 000 de lei și a cheltuielilor ce țin de plata taxei de stat în mărime de 580 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 19 februarie 2021, prin intermediul poștei electronice (Vol.I, f.d. 164), Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Ungheni, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) și s-a menținut hotărârea din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Ungheni.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

12. La 08 februarie 2022, prin intermediul poștei terestre (Vol.II, f.d.8), Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) și suplimentar la 10 mai 2022, prin intermediul avocatului Cristina Antoci, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând

admiterea acesteia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE RECURS

13. Prin decizia din 18 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul depus de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) și s-a casat integral decizia din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) și s-a menținut hotărârea din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Ungheni.

15. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor aduse de apelant și a materialelor cauzei, a conchis că soluția oferită de prima instanță cu privire la respingerea pretențiilor, este corectă.

16. În prim plan, examinând cererea de apel raportată la argumentele deciziei Curții Supreme de Justiție din data de 18 mai 2022, Colegiul atestă că, căsătoria între Ardeleanu Artemii și Ardeleanu Liubovi a fost desfăcută pe cale judecătorească prin hotărârea Judecătoriei Nisporeni din 09 septembrie 1987, pînă la intrarea în vigoare a Codului familiei (în vigoare din 26 aprilie aprilie 2001), însă divorțul a fost înregistrat în Registrul de stare civilă ulterior.

17. Conform art. 166 alin. (6) din Codul familiei (adoptat prin Legea nr. 1316 din 26 octombrie 2000, în vigoare din 26 aprilie 2001), căsătoria desfăcută pe cale judecătorească pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se consideră desfăcută de la data înregistrării divorțului la organul de stare civilă. Astfel, reieșind prevederile menționate, în cazul din speță rezultă că, căsătoria se consideră desfăcută la data înregistrării divorțului.

18. Potrivit certificatului de divorț, anexat la materialele cauzei în copie neautentificată, divorțul a fost înregistrat în Registrul de stare civilă la data de 22 martie 2017.

19. Instanța de apel a menționat prevederile art. 138 alin. (4) din Codul de procedură civilă și a notat că acest înscris, certificat de divorț, nu constituie o probă pertinentă și admisibilă în sensul art. 121-122 din Codul de procedură civilă, acestea fiind doar o copie neautentificată, în modul stabilit de lege.

20. Instanța ierarhic inferioară a citat prevederile art. 371 alin. (1) și (2), art.370, art.320 alin.(2), art.321 alin.(2), art.344 alin.(1) din Codul civil (în redacția pînă la 01 martie 2019). Din textul dispozițiilor art. 366 din Codul civil, în cazul în care dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre ele să fie titularul unei cote-părți ideale din

bunul comun, proprietatea este comună în devălmășie. Proprietății comune în devălmășie se aplică în modul corespunzător dispozițiile cu privire la proprietatea comună pe cote-părți dacă prezenta secțiune nu prevede altfel.

21. Instanța a reiterat că, în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege (art. 321 alin. (2) din Codul civil). La caz, potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate asupra terenului cu număr cadastral xxxxx și asupra casei de locuit cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu număr cadastral xxxxx și construcție cu număr cadastral xxxxx a fost înregistrat la data de 23 aprilie 2015 pe numele lui Artemii Ardeleanu, în temeiul procesului-verbal de recepție și a titlului de autentificare a drepturilor deținătorului de teren. Prin urmare, bunurile imobile ce constituie obiectul litigiului și partajarea cărora s-a solicitat, potrivit înscrierilor din Registrul bunurilor imobile, aparțin cu drept de proprietate lui Artemii Ardeleanu, cu cota-parte 1.0.

22. Conform art. 497 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), înscrierile făcute în registrul bunurilor imobile se prezumă autentice și complete pînă la proba contrară.

23. Conform art. 46 din Constituția Republicii Moldova, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreapta și prealabila despăgubire. Avera dobândită licit nu poate fi confiscată, caracterul licit al dobândirii se prezumă.

24. Astfel, reieșind din circumstanțele speței, instanța ierarhic inferioară a conchis că la soluționarea chestiunii privind partajul bunurilor, primar urmează a fi stabilit regimul juridic al bunurilor ce formează obiectul material al prezentului litigiu, urmează a fi stabilit dacă acestea constituie proprietate în devălmășie soților și atribuirea acestui regim juridic. La caz, însă reclamanta/apelant Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu), solicitând instanței partajul bunurilor imobile cu număr cadastral xxxxx și număr cadastral xxxxx situate în r-nul. xxxxx, sat. xxxxx, înregistrate cu drept de proprietate doar după Artemii Ardeleanu, nu a solicitat instanței stabilirea regimului juridic al acestor bunuri imobile. Iar instanța din oficiu nu poate atribui acestor bunuri statutul de bunuri proprietate comună în devălmășie, aceasta constituind o depășire a competențelor.

25. În această ordine de idei, menționând prevederile art. 60 alin. (4), art. 240 alin.(3) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, instanța este limitată la cerințele și temeiurile invocate de reclamant, nefiind în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii. În asemenea circumstanțe, acțiunea depusă de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) privind partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, în sensul în care a fost formulată, nu poate fi admisă. Or, nu poate fi dispusă partajarea unui bun, care potrivit înscrierilor din Registrul bunurilor imobile, aparțin cu drept de

proprietate doar lui Artemii Ardeleanu, cu cota-parte 1.0, fără a fi solicitată atribuirea acestui bun regimului juridic de proprietate comună în devălmășie, ca ulterior să fie supus partajării.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

26. La 01 februarie 2023, prin intermediul poștei terestre (Vol.II, f.d.120), Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii formulate.

27. În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, motivând că acestea au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material și procedural, au aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat eronat legea. Instanțele inferioare au comis și alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cazului, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii nu au fost elucidate pe deplin, concluziile primei și celei de a doua instanță, expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Aprecierea probelor a fost arbitrară. Erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

28. Reiterând circumstanțele speței, de la înregistrarea căsătoriei, 26 octombrie 1985, urmată de nașterea fiului comun, și desfacerea căsătoriei prin hotărârea din 09 septembrie 1987 a Judecătorei Nisporeni, recurenta a susținut că în instanță s-a stabilit că nu au înregistrat desfacerea căsătoriei la organul de stare civilă, continuând să locuiască împreună și să ducă o gospodărie comună până în 2017. În acea perioadă de către cârmuirea Colhozului „Molodaia Gvardia”, sat. xxxxx, r-nul xxxxx, prin hotărâre, a eliberat teren pentru construcția casei de locuit pe locul unde a fost demolată fosta fermă de păsări și a fost transmis în folosință tinerelor căsătoriți terenul pentru construcția casei de locuit (fapt confirmat în instanța de judecată de martorul Andrei Tofan, președintele colhozului în acea perioadă). Casa a fost construită de soți, toată viața au locuit în acea casă, fiecare aducând aport la edificarea locuinței comune, duceau gospodăriei comună, au botezat, au crescut copilul împreună, apoi au cununat alți tineri (la materialele cauzei este anexată planșa foto). Ulterior prin decizia Consiliului Primăriei xxxxx, r-nul xxxxx, din 17 septembrie 1992, acest teren a fost transmis cu drept de proprietate deținătorilor de construcție. Totodată în extrasul din decizia nr. 10 din 17 septembrie 1992, emisă de Primăria xxxxx, r-nul xxxxx, se confirmă că, potrivit cererilor depuse de tinerii căsătoriți, pe teritoriul Primăriei xxxxx, conform documentației întărite de arhitectura raionului Nisporeni, de comun acord cu Direcția de protecția naturii, Consiliul comunal xxxxx a decis: „de repartizat în proprietate privată lot de teren pentru construcția casei.”

29. Instanța de fond și Curtea de Apel au ignorat faptul că în contul personal a lui Artemii Ardeleanu, la rubrica nr.2, se indică Liubovi Ardeleanu, iar în rubrica în ce relație se află cu membrul gospodăriei înscris primul în listă, este reflectat „capul familiei”. La fel, există o hotărâre de desfacere a căsătoriei cu încasarea pensiei alimentare, luând act de probe, intimatul nu a achitat niciodată pensie alimentară pentru întreținerea copilului conform hotărârii de judecată, fapt ce reafirmă că, de fapt, a continuat căsătoria. Niciodată nu a părăsit gospodăria, la construcția și îngrijirea căreia a contribuit împreună cu copilul lor comun, care a fost exploatat de către tatăl său cu rea-credință în vederea susținerii gospodăriei, inclusiv creșterea animalelor care aduceau profit. Însă intimatul s-a eschivat de la plata pensiei de întreținere, educația și creșterea copilului. Fiind plecat în Federația Rusă, a lăsat gospodăria în gestiunea soției și copilului.

30. Recurenta a declarat că, deși intimatul a susținut că nu știe cine a lipit casa, însă a pretins că este meritul lui. În instanța de fond au fost audiați martori, care au confirmat participarea la lucrările efectuate în acea casa, precum și că, de fiecare data erau chemați de către Liubovi Ardeleanu, întrucât Artemii Ardeleanu era plecat în Federația Rusă. În mod dolosiv, pârâțul având intenții ascunse, a dorit ulterior să deposedeze propriul copil și soție de unicul imobil în care au locuit toată viața. La fel, la materialele cauzei este anexată o procură autenticată notarial întocmită în Federația Rusă la 26 mai 2011, prin care intimatul a împuternicit-o să-i reprezinte interesele în fața organelor competente de stat. În opinia recurente, toate aceste argumente au fost ignorate de prima instanță și de două ori de Curtea de Apel, investite să facă justiție unui copil și mamei acestuia, care deja de un an este izgonită din gospodăria sa și lăsată pe drumuri.

31. Recurenta a considerat că instanța de judecată nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, enunțând prevederile art. 50 din Constituția Republicii Moldova, ocrotirea mamei, copiilor și tinerilor, art. 46 din Constituția Republicii Moldova, dreptul la proprietatea privată și protecția acestuia. La 23 aprilie 2015 a fost înregistrat bunul imobil aflat în litigiu în Registrul bunurilor imobile. Nu a fost probat faptul că intimatul este proprietarul exclusiv al bunului imobil în litigiu. Conform actelor din dosar, acesta până la înregistrarea casei de locuit nu a locuit în Republica Moldova, fiind mai mult peste hotare, de unde a fost pensionat. Concluziile instanței de fond expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

32. La 22 martie 2017, la cererea intimatului a fost înregistrată desfacerea căsătoriei, din motiv că relațiile de familie s-au înrăutățit între soți și în aceeași zi, i-a fost eliberat certificatul de divorț. Or, hotărârea din 09 septembrie 1987 a Judecătoriei Nisporeni, prin care a fost desfăcută căsătoria, a fost înregistrată la Oficiul Stare Civilă Nisporeni la 22 martie 2017. Iar la 31 martie 2017 a depus cerere de chemare în judecată cu privire la partajarea averii comune devălmașe a soților, și anume a casei de locuit și

terenului aferent, cu atribuirea fiecărui a câte ½ cotă-parte. Reiterând soluțiile judecătorești emise în cauza dată, recurenta a opinat că atât prima instanță, cât și instanța de apel au examinat cauza fără a elucida toate circumstanțele, constatarea eventualului drept al său asupra cotei-părți din bunurile imobile. Materialele cauzei denotă cu certitudine că după desfacerea căsătoriei în instanța de judecată, au continuat să locuiască împreună și să ducă gospodărie comună, și anume certificatul eliberat de Primăria xxxxx, prin care se confirmă că din anul 1986, Liubovi Ardeleanu a trăit și a dus gospodărie comună cu Artemii Ardeleanu. La 23 aprilie 2015, terenul pentru construcții și casa de locuit au fost înregistrate cu drept de proprietate după Artemii Ardeleanu. În contul personal al lui Artemii Ardeleanu pentru anii 1997-2004, în calitate de membri ai gospodăriei, Liubovi Ardeleanu a fost indicată în calitate de soție. În speță, componența proprietății comune a soților se determină din momentul încetării reale de către soți a raporturilor familiare și a administrării comune a gospodăriei.

33. Instanțele de judecată eronat au concluzionat că data desfacerii căsătoriei, urmează a fi considerate data emiterii hotărârii din 09 septembrie 1987 a Judecătoriei Nisporeni. La fel, a considerată neîntemeiată concluzia instanței de apel: „înscrisul- certificatul de divorț, nu constituie probă pertinentă și admisibilă în sensul art. 121-122 CPC, aceasta fiind doar o copie neatentificată, în modul stabilit de lege.” La acest aspect, recurenta a menționat că la momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată, nu a cunoscut că intimatul a înregistrat la 22 martie 2017 desfacerea căsătoriei. În cadrul judecării cauzei, Artemii Ardeleanu, reprezentat de către avocatul Sergiu Tîmbur, au prezentat certificatul de divorț, i-au prezentat o copie a înscrisului legalizată în modul corespunzător, iar instanței de asemenea au prezentat o copie. Instanța atașând înscrisurile la dosar, urma să-l restituie părții care l-a prezentat pentru a-l legaliza în modul stabilit de lege. Anume că pârâtul a prezentat acest înscris rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată, cât și din conținutul actului prezentat, deoarece este indicat numele titularului certificatului. Recurenta a precizat că certificatul de divorț a ridicat la 22 ianuarie 2020. După logica instanței de apel, ar fi soție și soț.

34. În context a citat pct. 22 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.10 din 15 noiembrie 1993, art. 321 alin. (2) din Codul civil. Prin certificatul din 16 martie 2017, eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Nisporeni, filiala Î.S. „Cadastru”, se confirmă că dreptul de proprietate asupra terenului cu număr cadastral xxxxx și asupra casei de locuit individuale cu numărul cadastral xxxxx, construcție accesorie cu număr cadastral xxxxx și construcție cu număr cadastral xxxxx, este înregistrată la 23 aprilie 2015, pe numele lui Artemii Ardeleanu în temeiul extrasului nr. 580 din 25 martie 2015 (6001/15/5043). Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren număr xxxxx din 23 martie 2015 (xxxxx). Casa de locuit cu numărul cadastral xxxxx, situată în satul xxxxx, a fost construită în perioada 1987 potrivit Extrasului din Registrul de evidența a gospodăriilor

nr. 580 din 25 martie 2015. La 16 iunie 2015, potrivit procesului-verbal de recepție finală (pentru construcții de locuință cu un nivel) nr. 01, lucrările de construcție au fost finalizate, iar bunul imobil a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile. Bunul a fost obținut în timpul căsătoriei și urmează a fi supus regimului bunurilor comune devălmașe. Deși în cadrul procesului de judecată, s-a constatat că au dus viața comună în familie, instanțele au indicat că au dus o viață separată, având gospodării diferite, ceea ce nu corespunde realității.

35. La 27 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului (Vol.II, f.d.123).

36. Intimatul nu a făcut uz de dreptul procesual și nu a depus referință la cererea de recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

37. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

38. Recursul declarat de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

39. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

40. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

41. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.”

42. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

43. Art. 433 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).”

MOTIVAREA INSTANȚEI

44. Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 02 noiembrie 2022. Materialele cauzei civile atestă expedierea copia deciziei integrale către participanții la proces, inclusiv prin intermediul poștei electronice 12 ianuarie 2023 (Vol.II, f.d.95). Astfel, recursul depus este în termen.

45. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

46. În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

47. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

48. Cu referire la temeiurile de admisibilitate a recursului invocate de recurentă în finalul recursului, și anume art. 432 alin. (1), (2) lit. a), b), c), d) din Codul de procedură, citate supra, Completul de Judecată al Curții Supreme de Justiție nu a stabilit că normele ar fi fost eronat aplicate sau nu ar fi fost aplicabile speței, sau instanța de apel aplicând normele respective, le-ar fi extins dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers. La fel, a indicat în finalul recursului temeiul prevăzut la art. 432 alin. (3) lit. d) din Codul de procedură, însă nu a argumentat acest aspect.

49. Argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

50. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

51. Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

52. La caz, nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

53. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

54. La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme

cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

55. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu), nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

56. Din aceste motive, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de Liubovi Dascalciuc (Ardeleanu) împotriva deciziei din 02 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat